

Ismeretkör neve: 51. Ökológiai alapok ismeretkör

Kredittartománya (*max. 12 kr.*): 12 kredit

Tantárgyai: 1) Alkalmazott biológia, 2) Ökológia, 3) Természet-táj- és vízi környezetvédelem

Tantárgy neve: Természet-táj- és vízi környezetvédelem

Kredit: 4

A tantárgy besorolása: kötelező

Óraszám: 2 óra előadás / 2 óra gyakorlat, összesen 48 óra az adott félévben

A számonkérés módja (kollokvium / évközi jegy / egyéb): évközi jegy

Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (*sajátos*) módok (*ha vannak*): -

A tantárgy tantervi helye: 5. félév

Előkövetelmények: Ökológia

Tantárgyleírás:

A hallgató a képzés során megismeri a természetvédelem fogalmát, tárgyait, ismérveit, hazai és nemzetközi történetét, ezt követően Magyarország természetvédelmi területeinek típusait, hierarchiáját. A tananyag kiterjed a Világörökség részei, Európa diplomás védett területeinek bemutatására is. Elsajátíthatja a tájvédelem, a természetvédelem (a védett természeti értékek típusai, nemzeti, országos és helyi védeltségi kategóriák) és az aktív és passzív természetvédelem formáit, az általános tájvédelmi feladatokat, tájrendezési gyakorlatokat a települési, üdülő és mezőgazdasági tájban. Alkalmazhatja az ismereteit védett tájak bemutatásával kapcsolatos tájrendezési feladatokban.

Irodalom

Kötelező irodalom:

- Aradi Cs. - Kiss B. - Lengyel Sz. - Müller Z. 2003: Általános ökológia, hidrobiológia és természetvédelem. – Egyetemi jegyzet, Eötvös József Főiskola Műszaki Fakultás Vízépítési és Vízgazdálkodási Tanszék, Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium Vízgazdálkodási Önálló Osztálya, Budapest-Gödöllő, 111 pp.
- Kerényi Attila: Tájvédelem Pedellus tankönyvkiadó 2007. 184 p. ISBN: 978-963-961254-9 - Rakoncay Zoltán: Környezetvédelem Szaktudás Kiadó Ház Budapest, 2004. 257 p. ISBN: 963-9553-247
- Rakoncay Z: A természetvédelem története Magyarországon; Mezőgazda Kiadó 2009
- Csima Péter: Természetvédelem, Védett területek tervezése Magyarországon (egyetemi jegyzet); Kertészeti és Élelmiszeripari Egyetem, Budapest, 1997.

Ajánlott irodalom:

- Woyanovich Elek: Vízi környezetünk védelme Agroinform Kiadó 2007. 140 p. ISBN: 9789635028627

Előírt szakmai kompetenciák, kompetencia-elemek

a) tudása

- Ismeri a környezetvédelmi szakterület tanulási, ismeretszerzési, adatgyűjtési módszereit, azok etikai korlátait és problémamegoldó technikáit.
- Átfogóan ismeri a környezeti elemek és rendszerek alapvető jellemzőit, összefüggéseit és az azokra ható környezetkárosító anyagokat.

b) képességei

- Képes a környezeti elemek és rendszerek korszerű mérőeszközökkel történő mennyiségi és minőségi jellemzőinek alapfokú vizsgálatára, mérési tervek összeállítására, azok kivitelezésére és az adatok értékelésére.

- Képes víz-, talaj-, levegő-, sugár- és zajvédelmi, valamint hulladékkezelési és -feldolgozási feladatok javaslat szintű megoldására, döntés előkészítésben való részvételre, hatósági ellenőrzésre és e technológiák üzemeltetésében részt venni.
- Képes környezetvédelmi kárelhárítási módszerek alkalmazására, kárelhárítás előkészítésére és a kárelhárításban való részvételre.
- Képes környezetvédelmi kárelhárítási módszerek alkalmazására, kárelhárítás előkészítésére és a kárelhárításban való részvételre.
- Képes részt venni környezetvédelmi szakértői, tanácsadói, döntés-előkészítési munkában.

c) attitűd

- Vállalja és hitelesen képviseli a környezetvédelem társadalmi szerepét, alapvető viszonyát a világhoz.
- Együttműködik a környezetvédelemmel foglalkozó társadalmi szervezetekkel, de vitaképes az optimális megoldások kidolgozása érdekében.
- Nyitott a szakmájához kapcsolódó, de más területen tevékenykedő szakemberekkel való szakmai együttműködésre.
- Törekszik arra, hogy önképzéssel a tudását folyamatosan fejlessze és világról szerzett tudását frissen tartsa. Szervezett továbbképzésen való részvétellel a környezetvédelem területén tudását folyamatosan tovább fejleszti.
- Megosztja tapasztalatait munkatársaival, így segítve fejlődésüket.

d) autonómiája és felelőssége

- Felelősséget vállal a társadalommal szemben a környezetvédelmi téren hozott döntéseiért.
- Váratlan döntési helyzetekben is önállóan végzi környezetvédelmi feladatait, irányítja a környezetvédelmi szakmai munkát.
- Szakmai feladatainak elvégzése során együttműködik más (elsődlegesen gazdasági és jogi) szakterület képzett szakembereivel is.

Tantárgy felelőse: Dr. Buzetzký Dóra Beáta, adjunktus, PhD

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k): Dr. Buzetzký Dóra Beáta, adjunktus, PhD

Tantárgy neve: Természet-, táj- és vízi környezetvédelem		Tantárgy kódja: MK3TTVKK04KX17
Kredit: 4		Követelmény: évközi jegy
Tanszék: Környezetmérnöki Tanszék		
HÉT	ELŐADÁS	GYAKORLAT
1.	A természetvédelem ökológiai alapjai, háttértudományok. A természetvédelem, táj- és környezetvédelem kapcsolata, a szakterületek összefüggései.	A természetvédelem fogalma, célja, elvei, jelképrendszere. A „zöld” napok. A természetvédelem nemzetközi és hazai története, jogi szabályozás.
2.	A természetvédelmi ökológia kialakulása, története, helye a biológiai tudományok között. A bioszféra felépítése. A szupraindividuális rendszerek hierarchiája, sajátosságai. Térbeli, időbeli mintázatok.	Természetvédelmi értékcsoporthoz. A földtani értékek és védelmük. Természetvédelmi értékcsoporthoz: a víztani értékek és védelmük.
3.	A mintázatok kialakulásának törvényszerűségei, természetvédelmi következmények. Élőlény központúság, komplementaritás, kauzalitás.	A vadon élő növényfajok és növénytársulások védelme. A vadon élő állatfajok és állattársulások védelme. Hazánk veszélyeztetett állatfajai Természetvédelem a gyakorlatban – fajvédelmi programok.
4.	Ökológiai módszerek a természetvédelem táj- és vízi környezetvédelem eszköztárában. A limitáció és indikáció elve. A niche elmélet, mint a tájban zajló ökológiai folyamatok értelmezésének eszköze.	Természetvédelmi értékcsoporthoz: a tájképi és kultúrtörténeti értékek védelme. Területtel védett természeti értékek: a nemzeti parkok.
5.	A populációbiológiai megfontolások a természeti rendszerek védelmében. Populációk időbeli, térbeli reprezentáltsága. A populációk méretét befolyásoló hatások, eltartó képesség, lompeticio. Természetes szelekció.	A tájvédelmi körzetek és természetvédelmi területek. Nemzetközi természetvédelmi egyezmények.
6.	A természetvédelem kialakulása fejlődése. Korai időszak –természeti javak megőrzése. A természetvédelmi gondolat az első nemzeti parkig. A hazai természetvédelem kialakulása, az első erdő-törvénytől az első természetvédelmi területig.	A természetvédelem hazai és nemzetközi szervezetei. A természetvédelmi szabályozás az Európai Unióban.
7.	Első rajzhét	
8.	A természetvédelem önállósodása. Az Országos Természetvédelmi Tanács létrejötte. A tudomány, az erdőgazdálkodás és a társadalmi mozgalmak (madártan) szerepe a természetvédelem fejlődésében. Az első nemzeti parkunk létrejötte, előzmények, tanulságok.	A természetvédelem jelképrendszere – logók, szimbólumok, jelzések. A védetté nyilvánítás folyamata.

9.	A modernkori természetvédelem fejlődése az első nemzeti parktól a 1984-es Tvr-ig. A természetvédelem extenzív fejlődésének időszaka. A nemzeti parki hálózat létrejötte. A fejlődés nemzetközi háttere. Zöld mozgalmak szerepe.	Az Aggteleki, a Balaton felvidéki és a Bükki Nemzeti Park természeti környezete, értékei.
10.	A természetvédelem jogi szabályozásának fejlődése napjainkig. Nemzetközi szerződések. A természetvédelem struktúrájának változása a környezet védelemmel történt integrációt követően.	A Duna-Dráva Nemzeti Park és a Duna-Ipoly Nemzeti Park természeti környezete, értékei.
11.	Az EU természetvédelmi stratégiája. Madárvédelmi és élőhelyvédelmi direktívák. Natura 2000 rendszer és annak hazai szabályozása. Pannon biogeográfiai régió.	A Körös-Maros Nemzeti Park és a Kiskunsági Nemzeti Park természeti környezete, értékei.
12.	A természetvédelmi kezelés szakmai gyakorlata. (Prezerváció, konzerváció, rekonstrukció, kreáció) A természetes diszturbancia folyamatok szerepe a biológia sokféleség fenntartásában. fragmentáció, mozaikosodás.	Hortobágyi Nemzeti Park természeti környezete, értékei.
13.	Tájléptékű megközelítés szerepe a modern természetvédelemben. A gazdálkodás és természetvédelem konfliktusai. Gazdasági tájjal kapcsolatos természetvédelmi kérdések.	A Fertő-Hanság Nemzeti Park, az Őrségi Nemzeti Park természeti környezete, értékei.
14.	Második rajzhét	
KÖVETELMÉNYEK		
Az aláírás feltétele: Évközi Zh (esetleges Pót zh) eredményé(ei)nek átlaga ≥ 2		
Teljesítményértékelés, az érdemjegy megszerzésének feltétele: Zh eredmény alapján		